

Nr 691.

Av herr **Boman** i Stafsund **m. fl.**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, angående lönegradsplaceringen för för vissa tjänster, m. m.*

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 241 få vi härmed framhålla följande:

Under senare år ha yppat sig vissa svårigheter att på ett tillfredsställande sätt rekrytera lantbruksingenjörskåren. Till årets lantbruksingenjörskurs vid tekniska högskolan anmälde sig endast två sökande, ingendera så kvalificerad att han kunde antagas, medan kurserna för väg- och vattenbyggare och lantmätare utan svårighet kunde fyllas.

I betraktande av lantbruksingenjörskårens ringa numerär (25 st. motsvarande i genomsnitt en i varje län) och därigenom de långvariga och vittgående verkningar, som en olämplig rekrytering kommer att få, måste nämnda förhållande betraktas med oro. Det står redan klart, att de hittillsvarande rekryteringssvårigheterna komma att medföra en för verksamheten besvärande brist på erfarna lantbruksingenjörer, en desto allvarligare brist som arbetsbalansen inom många lantbruksingenjörskretsar sedan länge varit oroväckande stor.

Under 1953 beräknas bristen på lantbruksingenjörer bli sådan att icke samtliga ordinarie befattningar kunna besättas.

Eftersom utbildningstiden efter studentexamen eller motsvarande är 8 à 9 år, är det uppenbart, att omedelbara åtgärder till förbättring av rekryteringen äro nödvändiga, om situationen icke skall katastrofalt försämrast. Att rekryteringen icke helt avstannat torde vara beroende på att befordringsmöjligheterna till ordinarie tjänst för närvarande äro relativt gynn-samma.

Vid bedömningen av rekryteringssvårigheterna bör hänsyn tagas till att lantbruksingenjörernas arbetsuppgifter äro särpräglade och att yrket innebär en specialisering, som mer eller mindre låser befattningshavaren vid banan. I motsats till vad förhållandet är inom flertalet yrken av liknande karaktär finnas praktiskt taget inga befordringsmöjligheter, sedan slut-tjänsten som ordinarie lantbruksingenjör uppnåtts. Vissa vattenrätts-ingenjörstjänster ha hittills visserligen besatts med lantbruksingenjörer, men dessa tjänsters ringa antal gör, att man kan bortse från denna befordringsmöjlighet. På grund av utbildningens speciella karaktär har lantbruksingenjören små möjligheter att vinna anställning inom andra områ-

den av statlig, kommunal eller privat verksamhet. Den stimulans för rekryteringen, som möjligheten till befordran inom yrket eller övergång till närliggande arbetsfält innebär, saknas sålunda nära nog helt inom lantbruksingenjörsyrket.

Detta förhållande har tidigare påpekats av jordbruksutskottet (utl. nr 30/1945), som anfört följande angående lantbruksingenjörernas lönegradsplacering: »Vid bedömande av vilken lönegrad som i förevarande fall bör anses skälig har utskottet ansett avseende böra fästas förutom vid jämförliga tjänsters placering i lönegrad jämväl vid befattningens särartade och specialiserade natur. För att stimulera dugliga krafter i erforderligt antal att intressera sig för en så särpräglad uppgift som lantbruksingenjören anser utskottet en förmånlig lönegradsplacering vara nödvändig. En sådan motiveras även av det ansvar, som åvilar lantbruksingenjör särskilt vid planläggning av ekonomiskt betydande eller tekniskt svåra företag.»

Lantbruksingenjörens fria ställning i förhållande till lantbruksnämnden framgår bl. a. därav, att han anses oförhindrad att vid syneförrättning döma mellan nämnden och enskilda markägare. Centrala lantbrukskommittén har i denna fråga framhållit (SOU 1948:2, s. 84), »att synemännens och lantbruksnämndens befogenheter äro klart åtskilda och att lantbruksnämnden icke äger befogenhet att i enskilda fall ge synemännen direktiv om hur planläggningen skall ske. Detta vore icke förenligt med synemännens i vattenlagen förutsatta självständiga beslutanderätt.» Lantbruksingenjören har såsom förrättningsman ingen överordnad utan fattar självständigt sina beslut. Dessa vinna i regel laga kraft utan fastställelse av annan myndighet, varigenom lantbruksingenjören kan jämföras med domare i första instans.

I sitt år 1944 avgivna betänkande (SOU 1944:56, s. 132) understryka 1942 års torrläggningssakkunniga »de ansvarsfulla och ur ekonomisk synpunkt synnerligen viktiga tjänsteåligganden, lantbruksingenjörerna ha att fullgöra», samt påpeka »den chefsställning de intaga i sin tjänsteutövning i länen». Genom lantbruksnämndernas tillkomst har någon ändring häruti icke skett, vilket bl. a. framgår av Centrala lantbrukskommitténs ovan återgivna yttrande. Snarare förhåller det sig så, att lantbruksnämndernas tillkomst och den intensifierade rationaliseringsverksamheten lagt delvis nya och viktiga uppgifter på lantbruksingenjörerna.

Lantbruksingenjören är chef för lantbruksingenjörskammarkretet, som i allmänhet omfattar helt län, och ansvarig för att underställd personal fullgör sina åligganden och för arbetets behöriga gång. Detta chefskap samt hans självständiga ställning som syneförrättningsman ställer stora krav på hans kunnsighet, duglighet och personliga kvalifikationer. Han har att avgöra frågor, som fordra gott omdöme och god insikt i tekniska, ekonomiska och rättsliga frågor. Det rättsliga momentet kan vid syneförrättningar vara

krävande och avser icke blott vattenrättsliga utan även civil- och processrättsliga frågor. Vattenlednings- och avloppsföretag, flottledsintressen, fiskefrågor, förening från industrier, naturskyddsfrågor, vattenkraftsintressen, vägfrågor m. m. ställa stora krav på förrättningsmannens kunskande, goda omdöme och förmåga att ta ställning till och sammanjämka olika synpunkter.

När lantbruksingenjörerna år 1945 inplacerades i löneplanen, ansågos de i lönehänseende böra jämsställas med exempelvis överjägmästare, landsfogdar och överlantmätare. Dessa äro numera placerade i Ca 37.

Sammanfattningsvis må sägas,

att lantbruksingenjörrens arbetsuppgifter äro särpräglade och innebära en specialisering, som praktiskt taget omöjliggör övergång till andra arbetsområden,

att han har att planlägga och leda utförandet av många gånger ekonomiskt betydande och tekniskt svåra företag,

att lantbruksingenjören är chef för ett distrikt, som i allmänhet omfattar helt län, och såsom förrättningsman vid syneförrättningar enligt vattenlagen är att jämsställa med domare i första instans,

att stimulansen av möjlighet till befordran inom yrket nära nog saknas,

att på grund härav en förhållandevis förmånlig löneställning är nödvändig för att stimulera dugliga krafter att i erforderligt antal ägna sig åt yrket.

På grund härav måste den för lantbruksingenjör i Kungl. Maj:ts proposition nr 241 föreslagna lönegradsplaceringen anses icke tillfredsställande.

På grund av vad ovan anförts hemställles,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 241 måtte besluta, att lantbruksingenjör skall placeras i lönegrad Ca 34.

Stockholm den 18 november 1952.

David Boman

i Stafsund.

Edvin Jacobsson

i Igelsbo.

Magnus Nilsson.

Harald Andersson

i Dunker.

Nils Persson

i Svensköp.

Hj. Åhman.

J. H. Johansson

i Norrfors.

Karl Andersson

i Björkäng.

Ragnhild Sandström.

T. G. von Seth.

Carl Östlund.